

– Avrupa Birliği'nin İşleyişi –
5. Ders:
Avrupa Birliği Hukukunun Kaynakları –1–
Neler Kaynak Oluřturur?

PROF. DR. İLKE GÖÇMEN

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ

AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKU ANABİLİM DALI

JEAN MONNET CHAIR

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Disclaimer: The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

1

AB Hukukunun Kaynakları

Ön Tespit

- *Kim* bu kaynakları belirliyor?

AB Hukukunun Kaynakları

- *Neler* AB hukukunun kaynađı olabilir?
- AB hukukunun kaynağı olarak *neler* ile karşılaşılabilir?

Normlar Hiyerarşisi --- AB Hukukunun Kaynakları

- AB hukukunun kaynakları normlar hiyerarşisine *nasıl* yerleştirilebilir?

2

Ön Tespit

Kim AB hukukunun kaynaklarını belirliyor?

- Kurucu antlaşmalar...
 - Belirleme yok...
- ABAD
 - Belirliyor.

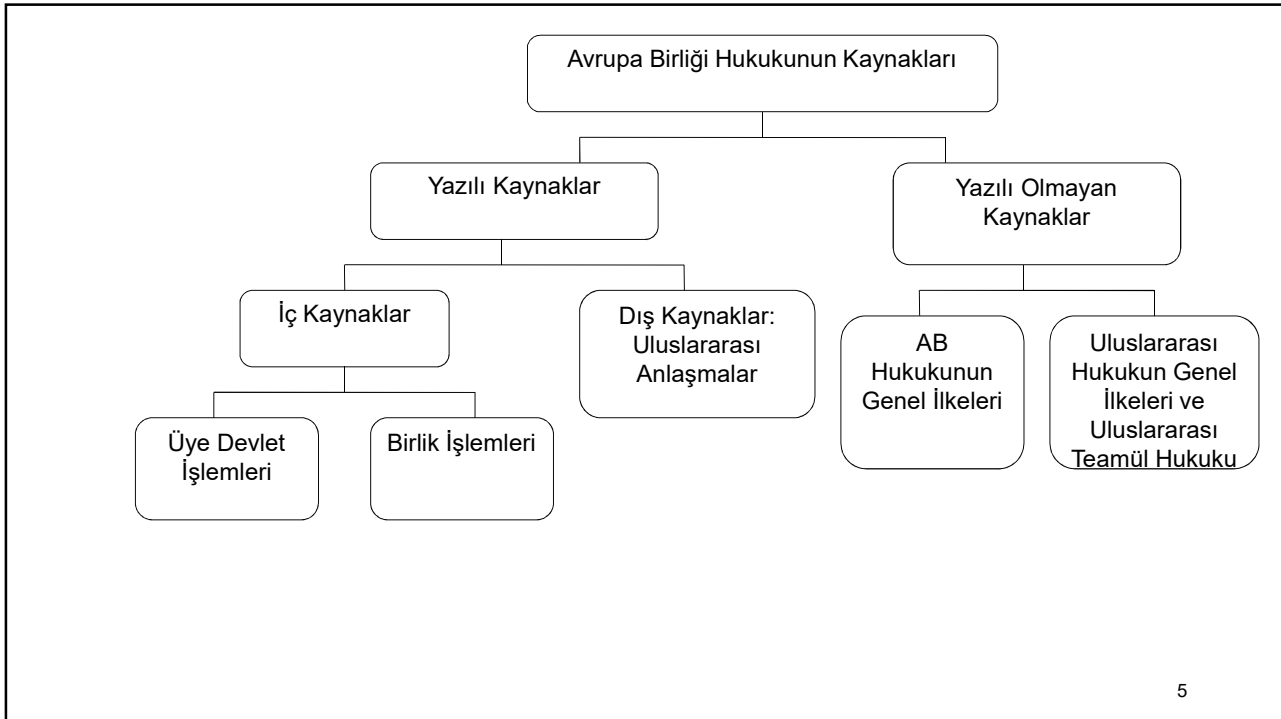
3

AB Hukukunun Kaynakları

AB hukuku → 4 ana kaynak:

- (1) Üye devlet tasarrufları
- (2) AB tasarrufları
- (3) AB'nin uluslararası anlaşmaları
- (4) Yazılı olmayan kaynaklar
 - AB hukukunun genel ilkeleri ve uluslararası hukukun genel ilkeleri ile uluslararası teamül hukuku

4

Yazılı / İç Kaynaklar Üye Devlet Tasarrufları

Kurucu Antlaşma

- Üye devletler, Avrupa bütünleşmesindeki Topluluk / Birlik olarak ifade edilen yapıları, kendi aralarında akdettikleri uluslararası anlaşmalar olan *kurucu antlaşmalar* yoluyla kurmuştur.

ABAD'a göre:

- kurucu antlaşmalar, "*sıradan uluslararası anlaşmalardan farklı olarak yeni bir hukuk düzeni oluşturmuştur*".

Yazılı / İç Kaynaklar Üye Devlet Tasarrufları

Kurucu antlaşmalar

- (1) Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu Antlaşması
 - 18 Nisan 1951 i.t. (1952 y.t.)
- (2) Avrupa Ekonomik Topluluğu Antlaşması
 - 25 Mart 1957 i.t. (1958 y.t.)
- (3) Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu Antlaşması
 - 25 Mart 1957 i.t. (1958 y.t.)
- (4) Avrupa Birliği Antlaşması
 - 7 Şubat 1992 i.t. (1993 y.t.)

7

Yazılı / İç Kaynaklar Üye Devlet Tasarrufları

Kurucu antlaşmalar --- Değişim

- Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu Antlaşması
 - 2002 (X)
- Avrupa Ekonomik Topluluğu Antlaşması
 - 1993 → Avrupa Topluluğu Antlaşması
 - 2009 → Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma

8

Yazılı / İç Kaynaklar Üye Devlet Tasarrufları

Kurucu antlaşmaları değiştiren antlaşmalar

- Kurucu antlaşmalar sabit metinler olmayıp zaman içinde değiştirilmiştir.
- Üye devletler, bu değişiklikleri –kurucu antlaşmaların öngördüğü değiştirme usullerine uygun olarak– kendi aralarında akdettikleri uluslararası anlaşmalar olan *tadil / değişiklik antlaşmaları* aracılığıyla yapmıştır.

9

Yazılı / İç Kaynaklar Üye Devlet Tasarrufları

Kurucu antlaşmaları değiştiren antlaşmalar

- (1) Avrupa Tek Senedi
 - 17 Şubat 1986 i.t. (1987 y.t.)
- (2) Maastricht Antlaşması
 - 7 Şubat 1992 i.t. (1993 y.t.)
- (3) Amsterdam Antlaşması
 - 2 Ekim 1997 i.t. (1999 y.t.)
- (4) Nice Antlaşması
 - 10 Mart 2001 i.t. (2003 y.t.)
- (5) Lizbon Antlaşması
 - 13 Aralık 2007 i.t. (2009 y.t.)

10

Notice No	Contents	Page
2007/C 306/01	<p>Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community, signed at Lisbon, 13 December 2007</p> <p>AMENDMENTS TO THE TREATY ON EUROPEAN UNION AND TO THE TREATY ESTABLISHING THE EUROPEAN COMMUNITY</p> <p>Article 1 <u>10</u></p> <p>Article 2 <u>42</u></p> <p>FINAL PROVISIONS</p> <p>Article 3 <u>134</u></p> <p>Article 4 <u>134</u></p> <p>Article 5 <u>134</u></p> <p>Article 6 <u>135</u></p> <p>Article 7 <u>135</u></p> <p>PROTOCOLS</p> <p>A. Protocols to be annexed to the Treaty on European Union, to the Treaty on the Functioning of the European Union and, where applicable, to the Treaty establishing the European Atomic Energy Community</p> <p>— Protocol on the role of national Parliaments in the European Union <u>148</u></p> <p>— Protocol on the application of the principles of subsidiarity and proportionality <u>150</u></p> <p>— Protocol on the Euro Group <u>153</u></p> <p>— Protocol on permanent structured cooperation established by Article 18 A of the Treaty on European Union <u>153</u></p> <p>— Protocol relating to Article 6(7) of the Treaty on European Union on the accession of the Union to the European Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms <u>155</u></p> <p>— Protocol on the internal market and competition <u>156</u></p>	<p>C 306</p> <p>Volume 50</p> <p>17 December 2007</p> <p>Complete edition</p>

11

<p>AMENDMENTS TO THE TREATY ON EUROPEAN UNION AND TO THE TREATY ESTABLISHING THE EUROPEAN COMMUNITY</p> <p><i>Article 1</i></p> <p>The Treaty on European Union shall be amended in accordance with the provisions of this Article.</p> <p>PREAMBLE</p> <p>1) The preamble shall be amended as follows:</p> <p>(a) the following text shall be inserted as the second recital:</p> <p>'DRAWING INSPIRATION from the cultural, religious and humanist inheritance of Europe, from which have developed the universal values of the inviolable and inalienable rights of the human person, freedom, democracy, equality and the rule of law;'</p>	<p>12</p>
---	-----------

Yazılı / İç Kaynaklar Üye Devlet Tasarrufları

Katılım antlaşmaları

- Topluluklara / AB'ye yeni devletler üye olabilmektedir.
- AB üyesi devletler ile yeni katılacak olan devlet, kendi aralarında akdettikleri uluslararası anlaşmalar olan *katılım antlaşması* aracılığıyla bu katılımı gerçekleştirir.

13

Yazılı / İç Kaynaklar Üye Devlet Tasarrufları

Katılım antlaşmaları

- (1) Birleşik Krallık, İrlanda ve Danimarka'nın Katılım Antlaşması
 - 22 Ocak 1972 i.t.
- (2) Yunanistan'ın Katılım Antlaşması
 - 28 Mayıs 1979 i.t.
- (3) İspanya ve Portekiz'in Katılım Antlaşması
 - 12 Haziran 1985 i.t.
- (4) Avusturya, İsveç ve Finlandiya'nın Katılım Antlaşması
 - 24 Haziran 1994 i.t.

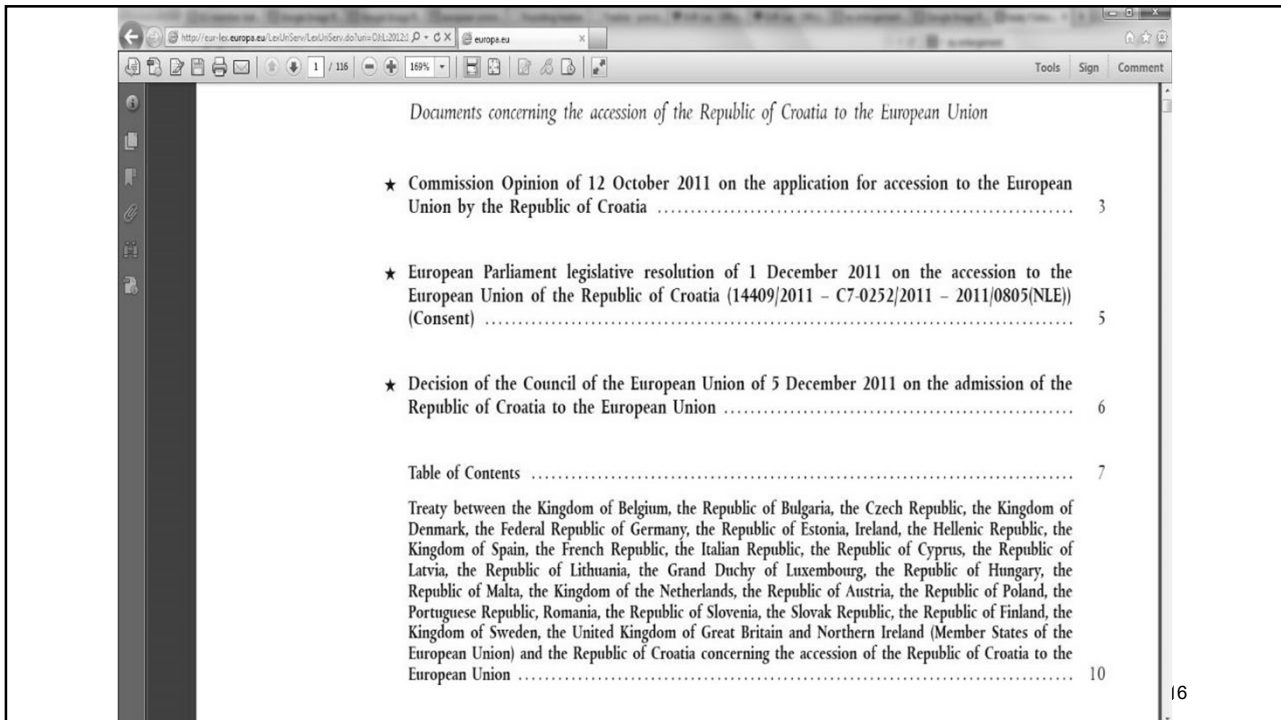
14

Yazılı / İç Kaynaklar Üye Devlet Tasarrufları

... Katılım antlaşmaları

- (5) Çekya, Macaristan, Polonya, Slovakya, Slovenya, Estonya, Letonya, Litvanya, (Güney) Kıbrıs ve Malta'nın Katılım Antlaşması
 - 16 Nisan 2003 i.t.
- (6) Romanya ve Bulgaristan'ın Katılım Antlaşması
 - 25 Nisan 2005 i.t.
- (7) Hırvatistan'ın Katılım Antlaşması
 - 9 Aralık 2011 i.t.

15

Documents concerning the accession of the Republic of Croatia to the European Union

★ Commission Opinion of 12 October 2011 on the application for accession to the European Union by the Republic of Croatia	3
★ European Parliament legislative resolution of 1 December 2011 on the accession to the European Union of the Republic of Croatia (14409/2011 – C7-0252/2011 – 2011/0805(NLE)) (Consent)	5
★ Decision of the Council of the European Union of 5 December 2011 on the admission of the Republic of Croatia to the European Union	6
Table of Contents	7
Treaty between the Kingdom of Belgium, the Republic of Bulgaria, the Czech Republic, the Kingdom of Denmark, the Federal Republic of Germany, the Republic of Estonia, Ireland, the Hellenic Republic, the Kingdom of Spain, the French Republic, the Italian Republic, the Republic of Cyprus, the Republic of Latvia, the Republic of Lithuania, the Grand Duchy of Luxembourg, the Republic of Hungary, the Republic of Malta, the Kingdom of the Netherlands, the Republic of Austria, the Republic of Poland, the Portuguese Republic, Romania, the Republic of Slovenia, the Slovak Republic, the Republic of Finland, the Kingdom of Sweden, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland (Member States of the European Union) and the Republic of Croatia concerning the accession of the Republic of Croatia to the European Union	10

16

Yazılı / İç Kaynaklar Üye Devlet Tasarrufları

Avrupa bütünleşmesi, şu an için değişikliklerle birlikte üç adet kurucu antlaşmaya dayanmaktadır:

- (1) Lizbon Antlaşması ile değişik AB Antlaşması
- (2) Lizbon Antlaşması ile değişik ABİHA
- (3) Lizbon Antlaşması ile değişik AAET Antlaşması
- + Ekler ve Protokoller

17

Yazılı / İç Kaynaklar Birlik Kurumlarının Tasarrufları

Başlıca tasarruf türleri

- Genel olarak
- Lizbon Antlaşması'nın getirdiği yenilikler
 - Yasama ve yasama dışı tasarruflar ayrımı
 - Sütunlu yapının sona ermesinin etkileri

18

Yazılı / İç Kaynaklar Birlik Kurumlarının Tasarrufları

ABİHA md. 288

- “Kurumlar, Birliğin yetkilerinin kullanılması için tüzük, direktif, karar, tavsiye ve görüşler kabul eder.
- Tüzükler, genel uygulama alanına sahiptir. Bütünüyle bağlayıcıdır ve tüm üye devletlerde doğrudan uygulanır.
- Direktifler, muhatap alınan her üye devleti, ulaşılması gerekli sonuçları itibarıyla bağlar, şekil ve yöntem seçimini ise ulusal otoritelere bırakır.
- Kararlar, bütünüyle bağlayıcıdır. Muhatabı belirtilen bir karar, yalnızca muhatabı için bağlayıcıdır.
- Tavsiye ve görüşler bağlayıcı değildir.”

19

Yazılı / İç Kaynaklar Birlik Kurumlarının Tasarrufları / Dört Ana Tespit

(1) Tasarruf türleri, yani tüzük, direktif ve karar arasında hiyerarşik ilişki mi, yoksa işlev farklılığı mı var mıdır?

- İşlev farklılığı...

(2) Çıkarılacak tasarruf türü nasıl belirlenir?

- Kurucu antlaşma belirtebilir.
- Belirtmemiş ise... kurumlar “somut durum bazında” belirler.

20

Madde 82

1. Birlik içinde cezai konularda adli işbirliği, mahkemelerin verdiği hükümlerin ve diğer kararların karşılıklı tanınması ilkesine dayanır ve 2. paragrafta ve 83. maddede belirtilen alanlarda üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerinin yaklaştırılmasını içerir.

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, aşağıdaki hususlarda tedbirler kabul eder:

- a) mahkemelerin verdiği her türlü hüküm ve diğer kararların Birlik genelinde tanınmasını sağlayan kuralların ve usullerin oluşturulması,
- b) üye devletler arasında yetki ihtilaflarının önlenmesi ve çözümü,
- c) hakimlerin ve adli personelin eğitiminin desteklenmesi,
- d) üye devletlerin adli makamları veya eşdeğer makamları arasında, ceza davalarında ve kararların tenfizinde işbirliğinin kolaylaştırılması.

2. Mahkemelerin verdiği hükümlerin ve diğer kararların karşılıklı tanınmasının ve sınır ötesi boyutu olan cezai konularda polis ve adli işbirliğinin kolaylaştırılması için gerekli olduğu ölçüde, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, direktifler vasıtasıyla asgari kuralları belirleyebilir. Bu kurallar, üye

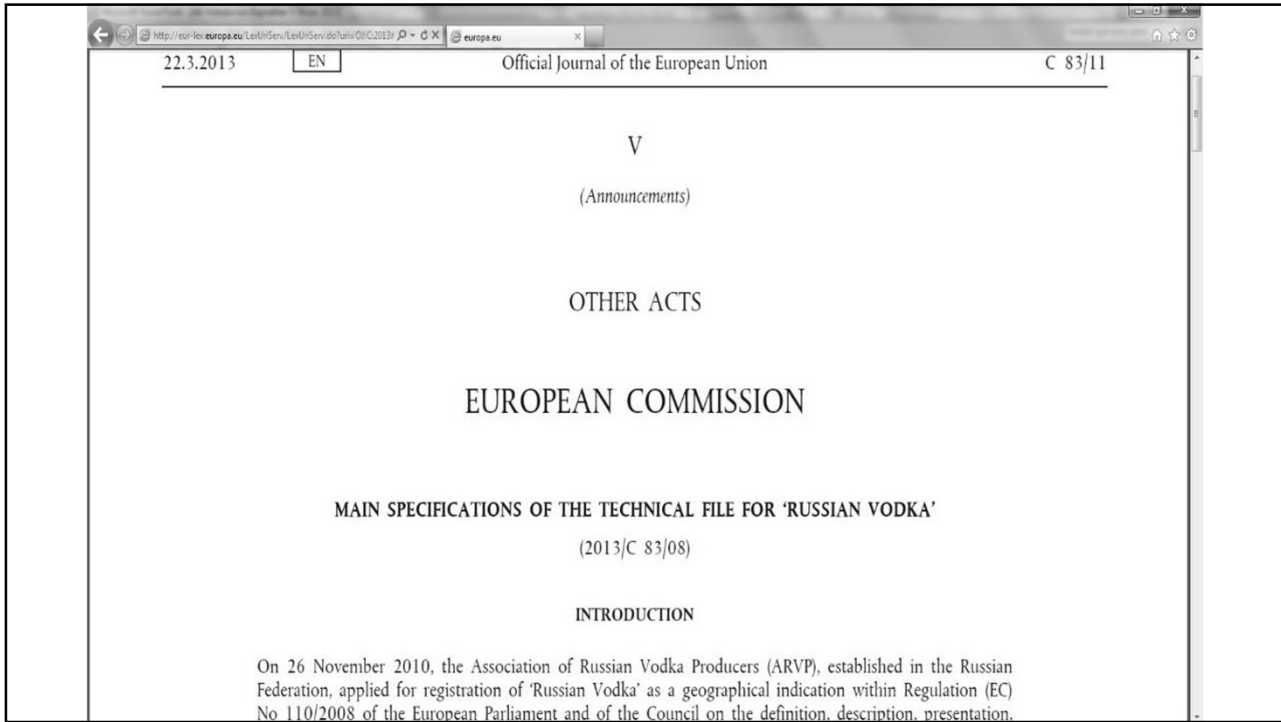
21

Yazılı / İç Kaynaklar Birlik Kurumlarının Tasarrufları

(3) Birlik kurumları, ABİHA md. 288'de yer alanlar dışında da başka isimler altında tasarruf çıkarabilir mi?

- Çıkarabilir...
- Atipik tasarruflar

22

Yazılı / İç Kaynaklar Birlik Kurumlarının Tasarrufları

(4) Birlik kurum tasarrufları belirli şekli koşulları taşımalıdır.

- Bu tasarruflar,
- (i) kurucu antlaşmalarda öngörülen öneri, girişim, tavsiye, talep veya görüşlere atıfta bulunur.
- (ii) gerekçeli olur.
- (iii) ilgili kişiler tarafından imzalanır.
- (iv) yerine göre, ya Resmi Gazete'de yayımlanır ya da ilgisine tebliğ edilir.

Yazılı / İç Kaynaklar Birlik Kurumlarının Tasarrufları

Yayım veya tebliğ ile yürürlük kazanma

- Birlik yasama tasarrufları
- Yasama dışı tasarruf olarak tüzükler
- Tüm üye devletleri muhatap alan direktifler
- Muhatabı belirtilmeyen kararlar
 - AB Resmi Gazetesi'nde yayımlanır.
 - Belirtilen tarihte, tarih belirtilmemişse yayım tarihlerini izleyen yirminci gün yürürlüğe girer.
- Diğer direktifler ve muhatabı belirtilen kararlar,
 - Muhataplarına bildirilir ve bu bildirim ile yürürlük kazanır.

25

Yazılı / İç Kaynaklar Birlik Kurumlarının Tasarrufları

Birlik Kurum Tasarruflarının *Türü*

- Tüzük
- Direktif
- Karar

26

Yazılı / İç Kaynaklar Birlik Kurumlarının Tasarrufları / Tüzük

genel uygulama alanına sahiptir:

- Her bir üye devlet bakımından soyut ve genel kişi gruplarına uygulanır.

bütünüyle bağlayıcıdır:

- Hükümlerinin uygulanması yönünden üye devletlere seçim şansı vermeksizin, tüm üye devletlerde aynı bağlayıcı etki ile uygulanır.

doğrudan uygulanır:

- Yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, iç hukuka aktarma işlemine gerek olmaksızın, ulusal alanda uygulanan hukuk sisteminin bir parçası hâline gelir.

27

Yazılı / İç Kaynaklar Birlik Kurumlarının Tasarrufları / Direktif

genel uygulama alanına sahip değildir:

- Yalnızca belirli üye devletleri muhatap alabileceği gibi, her bir üye devleti de muhatap alabilir.

bütünüyle bağlayıcı değildir:

- Yalnızca ulaştırılması gerekli sonuçları itibarıyla bağlayıcılık taşır, şekil ve yöntem seçimini ulusal otoritelere bırakır.

doğrudan uygulanır değildir:

- Üye devletler tarafından belirli bir süre içerisinde iç hukuka aktarılması gerekir.

28

Yazılı / İç Kaynaklar Birlik Kurumlarının Tasarrufları / Karar

tıpkı tüzük gibi, bütünüyle bağlayıcıdır:

- Hükümlerinin uygulanması yönünden seçim şansı vermeksizin, muhatapları yönünden aynı bağlayıcı etki ile uygulanır.

tıpkı direktif gibi, genel uygulama alanına sahip değildir:

- Genellikle bir ya da daha çok üye devlete, belirli gerçek veya tüzel kişilere ya da kurumlara yöneliktir.

29

Yazılı / İç Kaynaklar Birlik Kurumlarının Tasarrufları

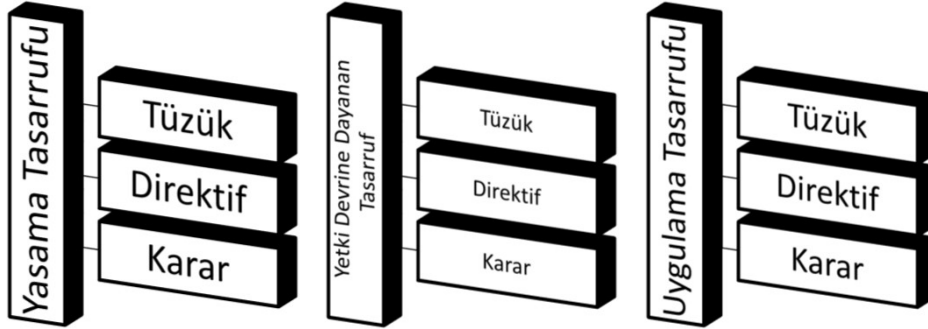
Birlik Kurum Tasarruflarının *Niteliği*:

yasama ve yasama dışı tasarruflar ayrımı

- Tüzük, direktif ya da karar
 - Hem yasama tasarrufu
 - Hem yasama dışı tasarruf
 - Yetki devrine dayanan tasarruf
 - veya
 - Uygulama tasarrufu
- şeklinde çıkarılabilir.

30

Birlik Tasarruflarının Türleri
ile
Birlik Tasarruflarının Nitelikleri

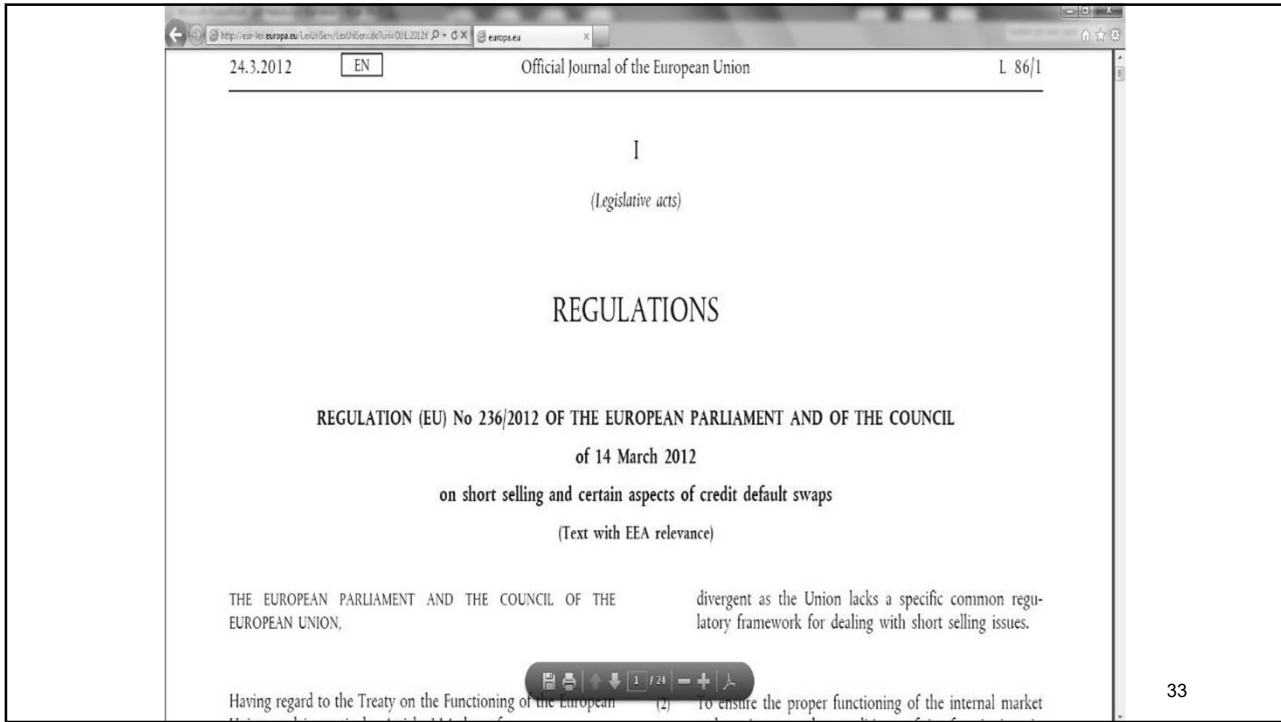
31

Yazılı / İç Kaynaklar
Birlik Kurumlarının Tasarrufları

Yasama tasarrufu

- Yasama usulü ile kabul edilen hukuki tasarruflar yasama tasarrufudur.
 - Olağan yasama usulü
 - Özel yasama usulü

32

Yazılı / İç Kaynaklar Birlik Kurumlarının Tasarrufları

Yetki devrine dayanan tasarruf

- Bir yasama tasarrufu,
- *Komisyona*,
- yasama tasarrufunun *asli olmayan* bazı unsurlarının
 - *tamamlanması*
 - veya
 - *değiştirilmesi için*
- genel uygulama kabiliyeti olan
- yasama dışı tasarruflar kabul etme yetkisi devredebilir.

Yazılı / İç Kaynaklar Birlik Kurumlarının Tasarrufları

... Yetki devrine dayanan tasarruf

- Yetki devrinin
 - Amaçları
 - İçeriği
 - Kapsamı
 - Süresi
- Yetki devrinin tâbi olduğu koşullar
 - belirtilir.
- Başlık
 - “yetki devrine dayanan” ibaresi yer alır.

35

18.9.2012 [EN] Official Journal of the European Union L 251/1

II
(Non-legislative acts)

REGULATIONS

COMMISSION DELEGATED REGULATION (EU) No 826/2012
of 29 June 2012
supplementing Regulation (EU) No 236/2012 of the European Parliament and of the Council with regard to regulatory technical standards on notification and disclosure requirements with regard to net short positions, the details of the information to be provided to the European Securities and Markets Authority in relation to net short positions and the method for calculating turnover to determine exempted shares
(Text with EEA relevance)

THE EUROPEAN COMMISSION, (2) In relation to the notifications of net short positions on

36

Yazılı / İç Kaynaklar Birlik Kurumlarının Tasarrufları

Uygulama tasarrufu

- Birlik tasarruflarının uygulanması için *yeknesak koşullar* gerekli ise
- Birlik tasarrufları
 - Komisyona
 - *veya*
 - Konseye
- uygulama yetkisi vermiş ise
 - çıkarılabilir.
- Başlık
 - “Uygulama” ibaresi yer alır.

37

20.6.2012 [EN] Official Journal of the European Union L 159/5

COMMISSION IMPLEMENTING REGULATION (EU) No 520/2012
of 19 June 2012
on the performance of pharmacovigilance activities provided for in Regulation (EC) No 726/2004 of the European Parliament and of the Council and Directive 2001/83/EC of the European Parliament and of the Council
(Text with EEA relevance)

THE EUROPEAN COMMISSION,

Having regard to the Treaty on the Functioning of the European Union,

Having regard to Regulation (EC) No 726/2004 of the European Parliament and of the Council of 31 March 2004 laying down Community procedures for the authorisation and supervision of medicinal products for human and veterinary use and establishing a European Medicines Agency⁽¹⁾, and in particular Article 87a thereof,

marketing authorisation holder, the pharmacovigilance system master file should contain key information and documents covering all aspects of pharmacovigilance activities, including information on tasks that have been subcontracted. It should contribute to the appropriate planning and conduct of audits by the marketing authorisation holder and the supervision of pharmacovigilance activities by the qualified person responsible for pharmacovigilance. At the same time it should enable national competent authorities to verify compliance concerning all aspects of the system.

38

Yazılı / İç Kaynaklar Birlik Kurumlarının Tasarrufları

Sütunlu yapının sona ermesinin etkileri

- Maastricht Antlaşması (1993)
 - 3 sütun
- Amsterdam Antlaşması (1999)
 - (kimi değişikliklerle) 3 sütun
- Lizbon Antlaşması (2009)
 - Sütun (X)

39

Maastricht Antlaşması (1993)

40

Amsterdam Antlaşması (1999)

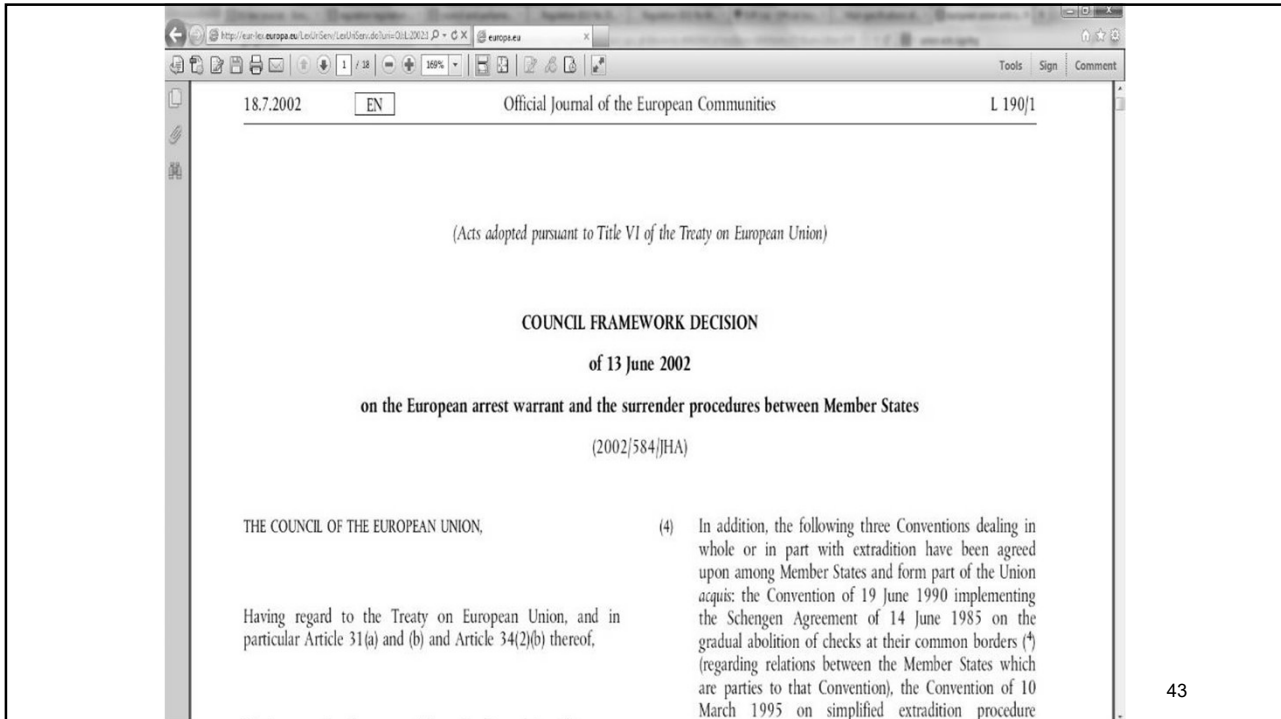
41

Yazılı / İç Kaynaklar Birlik Kurumlarının Tasarrufları

Amsterdam Antlaşması (1999)

- ODGP
 - İlkeler & Genel Rehber İlkeler
 - Ortak Strateji
 - Ortak Karar
 - Ortak Tutum
- CKPAİ
 - Ortak Tutum
 - Çerçeve Karar
 - Karar
 - Sözleşmeler

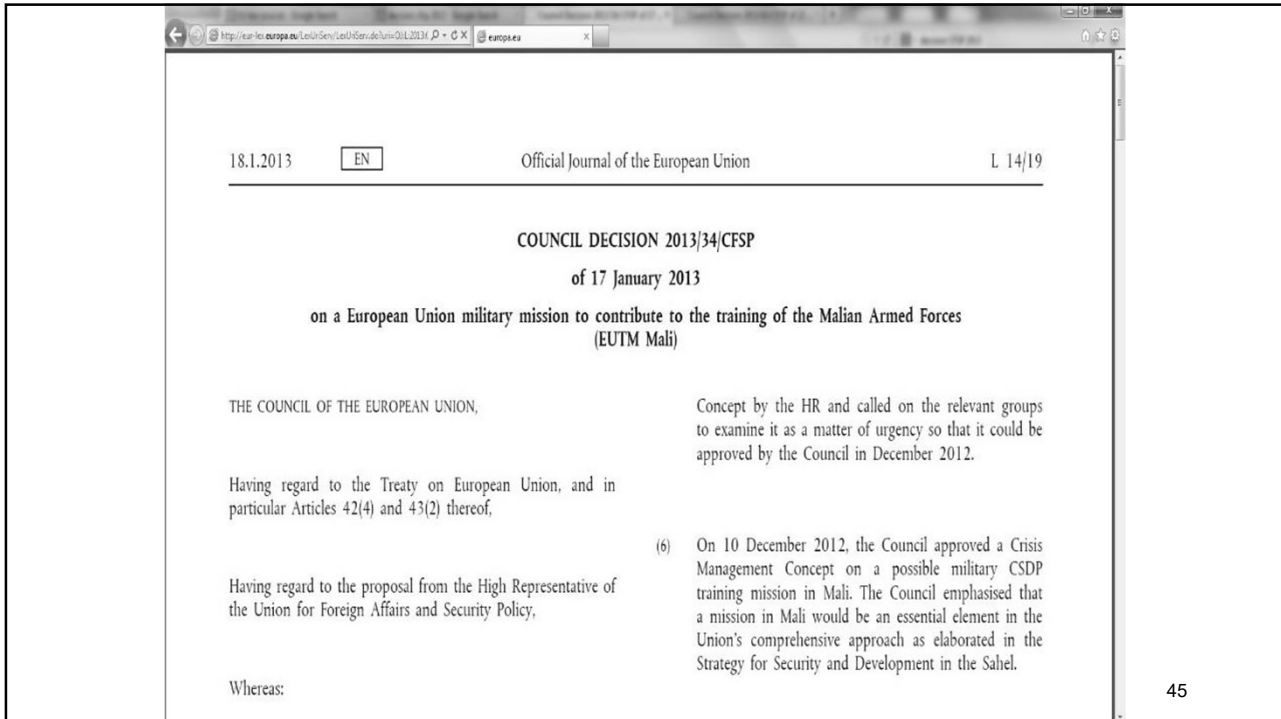
42

Yazılı / İç Kaynaklar Birlik Kurumlarının Tasarrufları

Lizbon Antlaşması (2009)

- Sütun (X)
- ODPG hala farklı --- Yasama tasarrufu (X)
 - Genel yönlendirici ilkeler
 - Kararlar
- Kalan tüm konular
 - Tüzük
 - Direktif
 - Karar

Yazılı / Dış Kaynaklar AB'nin Uluslararası Anlaşmaları

AB'nin Uluslararası Anlaşmaları

- *Dar* anlamda: uluslararası anlaşmanın kendisi
- *Geniş* anlamda: -varsa- o uluslararası anlaşma ile kurulan organların tasarrufları
- Her ikisi de AB hukukunun ayrılmaz bir parçasıdır.

Yazılı / Dış Kaynaklar AB'nin Uluslararası Anlaşmaları

Üç tür uluslararası anlaşma

- AB (tek başına)
 - Anlaşma, *bütünüyle*, AB'nin yetkisi *içindeyse*...
- AB + Üye Devletler
 - Anlaşma, *bütünüyle*, AB'nin yetkisi içinde *değilse*...
 - Karma Anlaşma
 - AB, yalnızca yetkisi içindeki kısım ile bağlıdır.
- Üstlenme
 - Anlaşmanın kapsadığı konular bakımından yetkinin, *sonradan*, üye devletten AB'ye geçmesi nedeniyle...
 - Örnek: GATT (1947)

47

Yazılı Olmayan Kaynaklar

Yazılı Olmayan Kaynaklar

- Uluslararası Hukukun Genel İlkeleri ve Uluslararası Teamül Hukuku
- AB Hukukunun Genel İlkeleri

48

Yazılı Olmayan Kaynaklar

Uluslararası Hukukun Genel İlkeleri ve Uluslararası Teamül Hukuku

- ABAD tespit eder.

Örneğin

- 23 Mayıs 1969 tarihli Viyana Antlaşmalar Hukuku Sözleşmesi
 - Birçok hükmü → uluslararası teamül hukuku kuralı
- İnsan Hakları Evrensel Beyanname ve Vatandaşlık Hakkında Avrupa Sözleşmesi (ilgili maddeleri)
 - “hiç kimse vatandaşlığından keyfi olarak yoksun bırakılamaz” ilkesi → uluslararası hukukun genel ilkesi

49

Yazılı Olmayan Kaynaklar

AB Hukukunun Genel İlkeleri

- Her hukuk sisteminde riayet edilmesi gereken temel hukuk ve adalet kavramları
- ABAD tespit eder.

Örneğin

- orantılılık ilkesi,
- hakkın kötüye kullanılması yasağı,
- temel haklar...

50

Yazılı Olmayan Kaynaklar

Temel Haklar ile ilgili olarak

- Artık
- ABTHŞ
- AİHS'ye katılım...

51

AB Hukukunun Kaynakları Bakımından Normlar Hiyerarşisi

AB Hukukunun Kaynakları ve Normlar Hiyerarşisi --- 3 Ana Katman

- Birincil hukuk & ABTHŞ & yazılı olmayan hukuk
- AB'nin uluslararası anlaşmaları
- İkincil hukuk
 - Yasama tasarrufu
 - Yetki devrine dayanan tasarruf
 - Uygulama tasarrufu

52

